

En filosof som är "helt yrkesfilosof" och därvid saknar inte bara intresse för historiska förhållanden utan också "vad som kallas historiskt sinnelag" – en sådan person bör inte skriva filosofiens historia. Däri har naturligtvis professor Lindroth rätt. Men till mitt instämmande måste jag foga vissa reservationer.

En reservation är att jag inte vet vad professor Lindroth för sin del avser med det suddiga uttrycket "historiskt sinnelag". Utesluter sådant sinnelag en intensiv lust att pröva de gamla filosofernas läror i fråga om deras logiska egenskaper och deras sanningsvärde? Det kan väl inte professor Lindroth mena. Ty i så fall skulle han ju på ett godtyckligt och alldeles otillåtligt sätt försöka lägga beslag på det vackra uttrycket "historiskt sinnelag", så att forskare med övervägande intresse för logisk och vetenskaplig analys av det filosofihistoriska materialet nödvändigt måste fränkännas en dygd, som bör vara gemensam för alla historiker – och det bara till följd av en liten lek med ord, som professor Lindroth själv skulle ha igångsatt. Kort sagt, jag vet inte vad professor Lindroth menar, när han ordar om "vad som kallas historiskt sinnelag".

Själv skulle jag vilja föreslå ungefär följande definition: historiskt sinnelag är intresse eller åtminstone öppenhet för alla intressanta och vetenskapligt påvisbara fakta om förhållanden i mänsklighetens historia. Enligt denna banala och oförargliga definition av professor Lindroths honnörsord fordrar det historiska sinnelaget åtminstone öppenhet inför vad som är påvisbart i fråga om de gamla filosofemens logiska egenskaper och sanningsvärde – ty även sådant är intressanta fakta om förhållanden i mänsklighetens historia. En person, som saknar öppenhet inför dessa speciella förhållanden, brister enligt *denna* definition utan tvivel i historiskt sinnelag – låt vara att han inte fördenskull behöver *alldeles* sakna sådana sinnelag. En dygd kan förverkligas i både högre och lägre grad, och all otidig intolerans skall vi givetvis hålla oss fria ifrån.

Att professor Lindroth skulle ha lyckats i sitt uppsåt att förtydliga sin ståndpunkt, kan jag alltså inte finna. Men att han har fel på åtminstone en

punkt är uppenbart. Han säger att det är ofrånkomligt för den som arbetar med den moderna filosofiens historia att ha universitetsutbildning i ämnet filosofi. Det är ett obilligt krav. Filosofi är inte någon hemlig vetenskap och kunskaper i filosofi kan inhämtas utan att man underkastar sig universitetsutbildning härutinnan. Därpå finns det exempel. Vad som fordras är bara normalbegåvning, flit och intresse för uppgiften.

I ännu högre grad gäller detta om den andra sidan av saken: den historiska. Den är i måhända ännu högre grad fri från hemligheter än vad den filosofiska är. Att ha "historisk utbildning" (vid universitetet) är inte alls nödvändigt för att skriva filosofiens historia, och lyckligtvis tycks ingen heller ha kommit på en så barock idé. Fritt lopp för alla dugliga, den principen måste hållas i ära – liksom också maximen, att i vetenskapen är det bara resultaten och deras grunder som avgör vad som är bra eller dåligt. Det är på den punkten kritiken av Wedbergs filosofihistoria måste sättas in, om nu en sådan kritik kan kännas angelägen. Allmänna utläggningar om vem som bör göra vad tjänar ingenting till.

De i historien förekommande filosofiska systemens logiska egenskaper och sanningshalt är historiska fakta, och det är en legitim uppgift för den historiska forskningen att beskriva även sådana fakta. Men det betyder att forskaren måste använda *sina egna* (vems annars?) kunskaper om verkligheten och om filosofiska och vetenskapliga teoriers allmänna egenskaper vid sitt studium av denna detalj av det förgångna. Det är också omöjligt att utreda hela sanningen om de experiment som fordom ansågs bevisa existensen av en uralstring av maskar eller möss utan någon kunskap om vad vi *nu* vet om betingelserna för uppkomsten av levande organismer och om villkoren för experimentell bevisning i största allmänhet. Utan sådana kunskaper kan inte den historiska sanningen fastställas, att de gamles experiment med uralstring var vad *vi* kallar okontrollerade. Att man bedömer "filosofiens historia med utgångspunkt från sin egen tids filosofiska problemställningar" behöver därför ingalunda, såsom professor Lindroth menar, vara något att beklaga eller oroa sig över. Tvärtom är det i vissa fall ofrånkomligt att så sker.

Det mest anmärkningsvärda i professor Lindroths ståndpunkt är kanske inte dess brist på klarhet i utformningen och dessa brist på tolerans mot forskare med andra intressen än dem han själv har ägnat sig åt. Det egendomligaste är nog att professor Lindroth inte synes vilja veta av ett sakförhållande, som faktiskt är ett grundvillkor för viktiga delar av just den lärdomshistoriska forskningen.